Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

-Wydział Instrumentalny-

Michał Szczerba

„Wirtuozeria we współczesnym kwartecie waltorniowym na podstawie wybranych, oryginalnych kompozycji z XX oraz XXI wieku”

Promotor: prof. dr hab. Bogdan Ocieszak

Współczesny kwartet waltorniowy, podobnie jak inne homogeniczne zespoły kameralne instrumentów dętych blaszanych, znacząco ustępuje popularnością zespołom o mieszanym składzie instrumentalnym. Jest to spowodowane przede wszystkim dużą różnicą w możliwościach kolorystycznych oraz technicznych między składami mieszanymi a instrumentalnie jednorodnymi. Przewaga w tych aspektach należy zdecydowanie do zespołów mieszanych. Zobrazowaniem tego faktu na rynku muzycznym jest widoczna dominacja ilościowa mieszanych zespołów blaszanych w stosunku do działających na stałe ansambli waltorniowych, puzonowych czy trąbkowych.

Można zatem zadać sobie pytanie, czy homogeniczny zespół kameralny, jakim jest kwartet waltorniowy, może być równie efektowny w odbiorze i pełen muzycznej różnorodności, co występ na przykład kwintetu blaszanego? Zdaniem autora odpowiedź na to pytanie brzmi twierdząco. Współczesna technika gry na rogu oraz metody jej nauczania są na bezprecedensowo wysokim poziomie. Owocuje to pokaźną ilością świetnych instrumentalistów, a co jest konsekwencją tego faktu, również dużą ilością wielce efektownych kompozycji na zespół czterech rogów. W bardzo wielu przypadkach, rozbudowanie warstwy techniczno-muzycznej we współczesnych utworach na kwartet waltorniowy, wymaga od całej czwórki muzyków szeroko pojętej wirtuozerii.

Celem pracy – dzieła artystycznego jest przybliżenie oryginalnych, w większości nieznanych w Polsce utworów na kwartet waltorniowy, przedstawienie ich problematyki w kontekście wirtuozerii wykonawczej i tym samym promowanie waltorni jako instrumentu solowego i koncertującego, a kwartetu waltorniowego jako pełnoprawnego zespołu kameralnego o szerokim wachlarzu możliwości.

Całość pracy zamyka się w trzech rozdziałach. ***Rozdział I*** skupia się na wyjaśnieniu znaczenia terminu *wirtuozeria,* jego ewolucji oraz odniesieniu go do waltorniowej sztuki wykonawczej. Aby dokładnie i możliwie najbardziej obiektywnie uchwycić owo odniesienie,

zdefiniowany został zestaw elementów, których mistrzowskie opanowanie można uznać za przejaw wirtuozerii. Podzielone zostały one na trzy grupy: elementy *techniczne*, *muzyczne* oraz *ogólne* (nie związane w żadnym stopniu z zapisem nutowym). W ***Rozdziale II*** przedstawiona zostaje geneza oraz charakterystyka współczesnego kwartetu waltorniowego. Wyznaczony zostaje również zestaw elementów *kameralnych* wirtuozerii, które odnoszą się do muzykowania zespołowego. W połączeniu z elementami opisanymi w *Rozdziale I*, powstaje pełen zbiór narzędzi do przeprowadzenia analizy kompozycji stanowiących całość dzieła artystycznego. ***Rozdział III*** zawiera opis oraz analizę wirtuozostwa utworów, znajdujących się na płycie CD dołączonej do pracy doktorskiej. Są to:

- **Kerry Turner** – *Fanfare for Barcs for Four Horns*
- **Włodzimierz Kotoński** – *Quartettino per 4 corni*
- **Marc Papeghin** – *Hypnos for Horn Quartet*
- **Kazimierz Machala** – *Intuitions for Horn Quartet*
- **Walter Perkins –** *Concerto for Four Horns*

Analiza jest przeprowadzona przy pomocy wcześniej wyznaczonych elementów, za wyjątkiem tych, które dotyczą prezentacji scenicznej, mają charakter cech stałych lub są powieleniem innych elementów. Na podstawie konkretnych przykładów nutowych, autor wykazuje zasadność tezy o wymogu wirtuozerii wykonawczej w zespole czterech rogów. Duży nacisk położony jest na zobrazowanie sposobu w jaki instrumentowane są poszczególne głosy. Jest to bardzo istotne, gdyż pokazuje iż we współczesnym kwartecie waltorniowym każda partia wymaga bardzo dużych umiejętności technicznych oraz muzycznych.

W ***Podsumowaniu*** oraz w ***Zakończeniu*** zebrane zostają wnioski płynące z rozważań we wszystkich trzech rozdziałach oraz próba zarysowania przyszłości kwartetu waltorniowego.

Stanisław Moniuszko Academy of Music

-Instrumental Faculty-

Michał Szczerba

„Virtuosity in the modern horn quartet based on selected, original compositions from the XX and XXI centuries ”

Promoter: Prof. Bogdan Ocieszak

The modern horn quartet, like other homogenous chamber brass ensembles, lacks the popularity enjoyed by groups based on mixed instrumentation. The main reason for this is a visible difference in technical potential and timbre richness. The advantage is clearly on the side of mixed ensembles. The market shows that fact by promoting such brass groups as Canadian Brass, German Brass or Mnozil Brass which consist of a wide range of different instruments.

It is therefore an important question if a homogenous ensemble such as a horn quartet is able to be as exciting and rich in musical diversity as a brass quintet? It is the authors opinion, that the answer to that question is positive. Modern horn technique and the methods for learning to play are currently extremely efficient. Thanks to that particular fact there are many great horn players who are very active. A lot of amazing compositions for horn quartet are also being created. A big amount of them requires all of the musicians to show a great deal of virtuosity.

The aim of this dissertation and recording is to present the most exciting compositions for horn quartet and to show them as virtuoso works. Aside from that the author believes that it may promote the horn as a serious solo instrument and the horn quartet as a fully capable chamber ensemble.

The dissertation consists of three chapters. In ***Chapter I*** the author defines the term *virtuosity*, presents its evolution and explains its meaning according to horn playing in general. In addition a set of elements of virtuosity is created to help in a better understanding of virtuoso horn performance. The elements are divided into three groups: *technical, musical* and *general* (not connected to musical notation). ***Chapter II*** consists of two main segments. The first one presents the history and general characteristics of a modern horn quartet. In the second one the author defines *chamber* virtuosity elements which are

connected to ensemble playing. Together with the elements defined in *Chapter I* they form a precise tool for virtuosity analysis of compositions for horn quartet. ***Chapter III*** shows a description and analysis of the musical pieces included on the CD which is the artistic segment of this dissertation:

- **Kerry Turner** – *Fanfare for Barcs for Four Horns*
- **Włodzimierz Kotoński** – *Quartettino per 4 corni*
- **Marc Papeghin** – *Hypnos for Horn Quartet*
- **Kazimierz Machala** – *Intuitions for Horn Quartet*
- **Walter Perkins –** *Concerto for Four Horns*

The analysis is performed using the elements which were defined earlier with a few exceptions of items being connected only to concert performance issues. The process is based on many examples from the recorded compositions. The author proves that virtuosity is essential in making music in a modern horn quartet. It is also clearly visible that musical and technical challenges are distributed almost equally between all the horn players in the ensemble.

At the end of the dissertation the author presents all conclusions which were made during the research, recording sessions and analysis of the recorded works. He also describes the possible future development of the horn quartet in an exciting perspective.